

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра загального землеробства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кормовиробництво

Для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Освітньої програми «Агрономія» спеціальності **201 Агрономія**

м. Кропивницький

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Кормовиробництво
Викладач (-і)	Резніченко Віта Петрівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Контактний телефон	+380997107005
Е-mail викладача	vita.micenko16@gmail.com
Формат дисципліни	Денна/заочна
Обсяг дисципліни	4,0 кредитів ЄКТС, 120 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://moodle.kntu.kr.ua/course/view.php?id=1162
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді кафедри та https://moodle.kntu.kr.ua/course/view.php?id=1162 Онлайн консультації електронною поштою або за попередньою домовленістю Viber (+38067983941) в робочі дні з 9.00 до 15.30

2. Анотація до навчальної дисципліни

Кормовиробництво є галуззю рослинництва та забезпечує потреби тваринництва, котре, у свою чергу, прямо та опосередковано підтримує стан ґрунтових ресурсів, від яких залежить ефективність сільського господарювання. Кормовий клин кожного господарства забезпечує відновлення ґрунтів, оскільки це передбачає сівозміну з бобовими та багаторічними, дає можливість відгодівлі різних груп тварин, а , отже, - забезпечення потреб населення та промисловості у продукції тваринництва.

Вивчення курсу з кормовиробництва передбачає набуття знань та навичок з організації виробництва та заготівлі кормів, потреб тварин та раціонального використання ресурсів.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування системи знань по основних розділах кормовиробництва, вивчення біологічних особливостей кормових культур, вміння розробляти сівозміну та виділяти в ній кормовий клин.

4. Формат дисципліни

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи із лабораторними роботами.

Формат очний (offline / Face to face)

Для заочної форми навчання:

Під час сесії формат очний (offline / Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути наступні **компетентності**:

Фахові:

ФК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

ФК8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур, шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.

ФК11. Здатність застосовувати концепції, теорії та наукові методи природничих, біологічних, економічних та технічних наук для запровадження еколого-адаптивних технологій вирощування сільськогосподарських культур.

ФК12. Здатність забезпечувати адаптацію технологій вирощування сільськогосподарських культур до ґрунтово-кліматичних умов Центральної України з урахуванням кліматичних змін.

Завдання. Навчитися організовувати стабільне виробництво кормів, з врахуванням вимог до поживного балансу, добирати кормові культури відповідно до особливостей природно-географічних умов території.

Передумови для вивчення дисципліни:

Структурно логічна схема підготовки бакалавра.

Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після викладання наступних дисциплін: Ботаніка, Введення в спеціальність, Тваринництво.

Результати навчання:

ПРН6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії

ПРН12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

ПРН14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

ПРН18. Запроваджувати еколого-адаптивні технології вирощування сільськогосподарських культур на основі концепцій, теорій та наукових методів природничих, біологічних, економічних та технічних наук.

ПРН19. Адаптувати технології вирощування сільськогосподарських культур до ґрунтово-кліматичних умов Центральної України з урахуванням кліматичних змін.

6. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин	
	Очна форма	Заочна форма
Лекції	32	6
Лабораторні	16	4
Самостійна робота	72	110
Всього	120	120

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістовних модулів	Вид підсумкового контролю		Обов'язкова / вибіркова
						очна залік	заочна залік	
2025-2026	III	5	201 Агрономія	4/120	2	очна залік	заочна залік	Обов'язкова

8. Пререквізити

Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається на III-у курсі, водночас із набуттям основ знань Ботаніка, Екологія за фаховим спрямуванням, Введення в спеціальність, Землеробство, Фізіологія рослин.

9. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

10. Політика дисципліни

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору; Положення про рубіжний контроль успішності і сесійну атестацію здобувачі вищої освіти ЦНТУ; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1.							
Тиж. 1 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 1. Історія кормовиробництва. Екологічні та біологічні особливості кормових рослин. 1. Предмет, мета і завдання кормовиробництва. 2. Коротка історія кормовиробництва. 3. Екологічні особливості кормових рослин.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1.Характеристика галузі кормовиробництва 2.Екологічне обґрунтування одночасного розвитку рослинництва та кормовиробництва 3.Організація кормової бази 4.Види кормів для тваринництва у стійловий період та випасання 2 год.	3 бал	Самостійна робота і реферат до наступного заняття
Тиж. 1 (за розкладом) 1 год. 20 хв	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1. Види кормів та їх характеристика	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	2,3, 10	Виконання практичних завдань: 1. Види кормів та їх характеристика 2 год.	3 бал	Самостійна робота і звіт до наступного заняття.
Тиж. 2 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 2. Екологічні особливості кормових рослин та біологічні особливості кормових рослин 1. Екологічні особливості кормових рослин 2. Біологічні особливості кормових рослин	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 1.Рослини за відношенням до світла 2. Рослини за відношенням до тепла 3. Рослини за відношенням до вологи 4. Рослини за відношенням до ґрунту	4 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття
Тиж. 3 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 3. Оцінка якості кормів. Програмування врожайності кормових культур. 1. Фактори, що погіршують якість корму 2. Фактори, які поліпшують якість і поїдання кормів 3. Програмування врожайності кормових культур 4. Основні фактори вирощування програмованого врожаю	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1.Характеристика кормових культур та їх місце в сівозміні господарств 2.Необхідність різноманітності раціонів с.г.тварин 3.Умови дотримання якісних показників кормів 4.Використання біологічних особливостей кормових культур для формування кормового клину 5.Екологічні особливості кормових культур та їх цінність для підтримання	4 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття

					родючості ґрунтів 2 год.		
Тиж. 4 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 4. Організаційно-господарські, економічні та біологічні основи кормової площі. 1. Поняття про кормову площу. 2. Продуктивність кормової площі 3. Організаційно-господарські та економічні основи кормової площі. 4. Етапи формування продуктивної кормової площі 5. Біологічні основи кормової площі. 6. Агротехнічні, меліоративні, екологічні основи кормової площі.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1. Особливості використання кормової площі 2. Врахування грошових та трудових витрат при організації кормовиробництва 3. Енергетична ефективність вирощування та споживання кормів 4. Програмування врожайності кормових культур 5. Необхідність корекції процесів формування врожаю кормових культур 2 год.	3 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.
Тиж. 4 (за розкладом) 1 год. 20 хв	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2. Оцінка поживності рослинних кормів.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	6,3,10	Виконання практичних завдань: Оцінка поживності рослинних кормів. 2 год.	3 бал	Самостійна робота і звіт до наступного заняття.
Тиж. 5 (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 5. Агротехнічні, меліоративні, екологічні основи кормової площі 1. Агротехнічні основи кормової площі 2. Агрохімічні основи кормової площі. 3. Меліоративні основи кормової площі. 4. Екологічні основи кормової площі.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1. Особливості ґрунтозахисних сівозмін. Місце кормових культур у них 2. Характеристика організації та використання культурних пасовищ тат сіножатей 3. Вибір культур для заготівлі силосу та сінажу 4. Біохімічні особливості процесу силосування культур. Добір компонентів силосу. 5. технологія силосування. 2 год.	3 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.
Тиж. 6 (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 6. Конвеєрне виробництво кормів. Прецизійні (точні) технології в кормовиробництві. 1. Принципи організації зеленого конвеєру 2. Адаптивні технології в кормовиробництві 3. Прецизійні технології виготовлення кормів.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат. 1. Господарське та економічне значення зеленого конвеєра 2. Культур для зеленого конвеєра 3. Багаторічні бобові трави в зеленому конвеєрі 4. Переваги диференційованого виробництва	3 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.

					кормів. Світовий досвід і вітчизняна практика 5.Адаптивна технологія вирощування кукурудзи на зерно 6.Мобілізація генетичних ресурсів рослин в адаптивних технологіях 1 год.		
Тиж. 6 (за розкладом) 1 год. 20 хв	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3. Оцінка продуктивності та поживності кормових рослин	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	2,3, 9,10	Виконання практичних завдань: Оцінка продуктивності та поживності кормових рослин 2 год.	3 бал	Самостійна робота і звіт до наступного заняття.
Тиж. 7 (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 7. Коротка характеристика основних видів кормових трав 1. Класифікація кормових трав 2. Морфологічні особливості 3. Використання трав згідно районування 4. Поживна цінність культур для тваринництва	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1.Значення і особливості використання однорічних трав у кормовиробництві 2.Характеристика багаторічних кормових культур та трав 3.Особливості використання багаторічників для заготівлі кормів та випасання худоби 4.Необхідність збалансованого годування тварин 5.Прийоми заготівлі та збереження поживних збалансованих кормів 2 год.	6 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.
Тиж. 8 (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 8. Історія розвитку польового кормо виробництва. Складові польового кормо виробництва. Кормові сівозміни. Значення, основні види, оцінка. 1. Значення, основні види кормових сівозмін, оцінка. 2. Порядок впровадження, прийоми підвищення продуктивності та зрошення кормових сівозмін.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1.Біологічні особливості змішаних посівів кормових культур 2.Використання кормових культур для поліпшення стану ґрунтів 3.Особливості умов зрошення площ кормових культур 4.Значення багаторічних посівів в сівозміні 5.Добір компонентів травосумішок для збалансованого годування 2 год.	3 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.
Тиж. 8. (за розкладом) 1 год. 20 хв	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4. Визначення потреби у кормах, площі посівів кормових культур та потреби у насінні	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	3,10,14	Виконання практичних завдань: Визначення потреби у кормах, площі посівів кормових культур та потреби у насінні 2 год.	2 бал	Самостійна робота і звіт до наступного заняття.
Тиж. 8	Змістовий контроль № 1	Тест	Тест	moodle.kntu.kr.ua	Виконання тестового завдання	10	Згідно розкладу

(за розкладом) 1 год. 20 хв.				курс Кормовиробництво		балів	
Змістовий модуль 2.							
Тиж. 9 (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 9. Порядок впровадження, прийоми підвищення продуктивності та зрошення кормових сівозмін. 1. Значення кормових сівозмін, як спеціалізованих кормових площ 2. Основні види кормових сівозмін і схеми їх. 3. Агроекономічна і біоенергетична оцінка кормових сівозмін 4. Порядок впровадження кормових сівозмін. 5. Прийоми підвищення продуктивності кормових сівозмін. 6. Зрошення в кормових сівозмінах	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1. Основні прийоми зрошення в кормових сівозмінах 2. Види кормових сівозмін 3. Напрямки підвищення продуктивності кормових сівозмін	4 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття
Тиж. 10. (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 9. Використання кар'єрних виробок для виробництва кормів. Використання піщаних земель у польовому кормовиробництві. 1. Загальні положення 2. Ефективність основних прийомів вирощування кормових і зернових культур. Видовий склад кормових рослин і ефективність удобрення при біологічній рекультивації кар'єрних виробок.	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1. Рекультивація – принципи її організації та впровадження 2. Основи біологічної рекультивації 3. Технології вирощування кормових культур на рекультивованих землях	3 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.
Тиж. 10. (за розкладом) 1 год. 20 хв	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5 Складання зеленого конвеєра.	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	3,6,9,10,16	Виконання практичних завдань: Складання зеленого конвеєра. 2 год.	3 бал	Самостійна робота і звіт до наступного заняття.
Тиж. 11. (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 11. Використання піщаних земель у польовому кормовиробництві. 1. Загальні положення 2. Особливості технології вирощування деяких кормових і зернофуражних культур	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1. Технології вирощування кормових культур на рекультивованих землях 2. Особливості вирощування кормових культур на піщаних землях	4 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.
Тиж. 12 (за розкладом) 1 год. 20 хв	Тема 12. Багаторічні трави польового травосіяння. Однорічні трави польового травосіяння. 1. Багаторічні трави польового	Лекція / <i>Face to face</i>	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат на тему: 1. Основні багаторічні кормові трави у	4 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття.

	<p>травосіяння.</p> <p>2. Місце у системі кормової площі</p> <p>3. Технологія вирощування багаторічних трав</p>				<p>північному Степу України</p> <p>2. Основні види однорічних культур, що вирощують на кормові цілі в північному Степу України</p>		
<p>Тиж. 13 (за розкладом) 1 год. 20 хв.</p>	<p>Тема 13. Хрестоцвіті та соняшник в кормовому конвєсєрі.</p> <p>1. Широке використання та екологічна роль представників родини хрестоцвітєх</p> <p>2. Соняшник як додаткове джерело поживних речовин у годуванні тварин</p> <p>3. Доступність різноманіття кормових культур в різних географічних умовах</p>	<p>Лекція / <i>Face to face</i></p>	<p>Презентація</p>	1	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал</p> <p>Підготувати реферат на тему:</p> <p>1.Ботанічна характеристика хрестоцвітєх</p> <p>2.Ряд культур представників хрестоцвітєх, що доцільні і необхідні для використання в кормовиробництві</p> <p>3.Особливості географічного районування для вирощування видів кормових рослин</p> <p>4.Шляхи використання побічної продукції рослинництва для годування тварин</p> <p>5.Господарське значення та особливості використання капустяних культур</p> <p>2 год.</p>	3 бали	<p>Самостійна робота і реферат до наступного заняття.</p>
<p>Тиж. 13. (за розкладом) 1 год. 20 хв</p>	<p>ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6</p> <p>Силосування рослинної маси</p>	<p>Практичне заняття / <i>Face to face</i></p>	<p>Методичні рекомендації</p>	3,10,14	<p>Виконання практичних завдань:</p> <p>Силосування рослинної маси</p> <p>1 год.</p>	3 бал	<p>Самостійна робота і звіт до наступного заняття.</p>
<p>Тиж. 14 (за розкладом) 1 год. 20 хв.</p>	<p>Тема 14. Щириця, мальва та кукурудза на зелений корм.</p> <p>1. Біологічні особливості щириці</p> <p>2. Поживна цінність та поширення культури мальви</p> <p>3. Кукурудза як універсальна культура та обов'язкова в годуванні тварин</p>	<p>Лекція / <i>Face to face</i></p>	<p>Презентація</p>	1	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал</p> <p>Підготувати реферат на тему:</p> <p>1.Використання кормових культур, з високим вмістом протеїну</p> <p>2.Можливість різноманітного годування тварин в стійловий період</p> <p>3.Характеристика процесу силосування та збереження поживності і смакових якостей кукурудзи та ін.</p> <p>4.кукурудза як універсальна культура: на зерно, зелений корм, силос</p> <p>5.Мальва та її використання в кормовиробництві</p> <p>2 год.</p>	6 бали	<p>Самостійна робота і реферат до наступного заняття.</p>
<p>Тиж. 15 (за розкладом) 1 год. 20 хв.</p>	<p>Тема 15. Однорічні та нетрадиційні багаторічні культури на силос.</p> <p>1. Силосування як спосіб отримання</p>	<p>Лекція / <i>Face to face</i></p>	<p>Презентація</p>	1	<p>Самостійно опрацювати теоретичний матеріал</p> <p>Підготувати реферат.</p>	3 бал	<p>Самостійна робота і реферат до наступного заняття.</p>

	корисного та поживного корму 2.Прийоми заготівлі силосу 3.Традиційні та нетрадиційні культури для силосування				1.Характеристика біохімії процесу силосування 2.Влаштування силососховищ у господарствах, що займаються тваринництвом 3.Умови технологічного процесу силосування. Використання природних процесів роботи лактобактерій та силосних заквасок 4.Одно- та багатокомпонентні силосні корми 1 год.		
Тиж. 15. (за розкладом) 1 год. 20 хв	ПРАКТИЧНА РОБОТА № 7 Приготування сінажу	Практичне заняття / <i>Face to face</i>	Методичні рекомендації	3, 10,14	Виконання практичних завдань: Приготування сінажу 1 год.	3 бал	Самостійна робота і звіт до наступного заняття.
Тиж. 16 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Тема 16. Вирощування кормових культур на насіння. 1. Загальні питання виробництва насіння 2. Технологія вирощування кормових культур на насіння	Лекція / Face to face	Презентація	1	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал Підготувати реферат.	4 бали	Самостійна робота і реферат до наступного заняття
Тиж. 16 (за розкладом) 1 год. 20 хв.	Змістовий контроль № 2	Тест	Тест	moodle.kntu.kr.ua курс Кормовиробництво	Виконати тестове завдання	10 балів	Згідно розкладу

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти (поточний і підсумковий) з дисципліни «Кормовиробництво» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен) – 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів вищої освіти на першому занятті:

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує здобувач вищої освіти, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу;

- аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
  - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
  - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
  - оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач вищої освіти, який:
    - в загальному роботі виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
    - вмів порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
    - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
  - оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач вищої освіти, який:
    - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
    - виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
    - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
    - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.
  - оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач вищої освіти, який:
    - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
  - оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві вищої освіти, який:
    - виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу,
    - допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
  - оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві вищої освіти, який:
    - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
    - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
    - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.
- При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» - здобувач вищої освіти має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.
- «незараховано» - здобувач вищої освіти має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Вимоги до письмової роботи (заочна форма навчання):

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання здобувачами вищої освіти заочної форми навчання письмової домашньої контрольної роботи за індивідуальним варіантом відповідно до порядкового номера здобувача вищої освіти за списком в навчальних журналах академгрупи. Максимальна оцінка роботи – 30 балів. Завдання та вимоги до виконання контрольної містяться в Навчально-методичному комплексі викладача.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни
«Кормовиробництво»**

Форма діяльності	Поточне тестування та самостійна робота																			Сума	
	Змістовий модуль 1										Змістовий модуль 2								Сума		
	T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	Тест	Сума за М1	T ₉	T ₁₀	T ₁₁	T ₁₂	T ₁₃	T ₁₄	T ₁₅	T ₁₆			Тест
Лекції	3	4	4	3	3	3	6	3			4	3	4	4	3	6	3	4			100
Практичні	3			3		3		2	10	50		3			3		3		10	50	

Т – навчальні теми

13. Рекомендована література

Базова:

1. Зінченко О. І. Кормовиробництво: Навчальне видання. 2-е вид., доп. і перероб. К.: Вища освіта, 2005. 448 с.: іл.
2. Методичні рекомендації до проведення практичних робіт з кормовиробництва згідно вимог кредитно-трансферної системи навчання для здобувачів ОПП «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія» першого ступеня вищої освіти //О.А. Андрієнко, В.П. Резніченко, Г.І. Корнічева – Кропивницький: ЦНТУ, 2023. 40 с
3. Годівля сільськогосподарських тварин: Методичні вказівки і робочий зошит для проведення практичних занять та організації самостійної роботи для студентів біолого-технологічного факультету. Частина II / В.С.Бомко, Л.Г. Бомко, С.П. Бабенко, та ін. Біла Церква, 2019. 52 с.
4. Петриченко В. Ф., Макаренко П. С. Лучне кормовиробництво і насінництво трав. Посібник для с.-г. вузів. Вінниця : Діло, 2005. 227 с.
5. Макаренко П. С. Лучне і польове кормовиробництво : навчальне видання. Вінниця : ФОП Данилюк В. Г., 2008. 548 с.
6. Підпалій І. Ф., Польова О. М. Кормовиробництво та луківництво. Методичні вказівки з виконання лабораторних робіт для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» спеціальності 7.1130.102 «Агрономія». Вінниця. 2010. 56 с.
7. Норми годівлі, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин. Проваторов Г.В. Суми: Університетська книга. 2019. 490с.
8. Sustainable Summer Fodder Production, Challenges, and Prospects Edited By Imran ul Haq, Siddra Ijaz, Haussam Ali Copyright 2023

Додаткові

9. Спринчук Н.А., Воронецька І.С., Жуков В.П., Кравчук О.О., Петриченко І.І. Оптимальні моделі розвитку товарного кормовиробництва як синтетичної галузі// Корми і кормовиробництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Вінниця, 2020. № 89. С. 223-233.
10. Векленко Ю.А., Ковтун К.П., Матіяш Н.О. Вплив норм висіву та удобрення на кормову продуктивність вівсяно-бобових сумішок в умовах правобережного Лісостепу. Корми та кормовиробництво. Вип. 86. 2018. С. 57-62.
11. В. І. Горщар, О. М. Оксєленко, Кормовиробництво: Методичні вказівки для проведення лабораторно-практичних занять з дисципліни «Кормовиробництво». Дніпропетровськ. 2011. 48 с.
12. Кургак В., Штакал М., Штакал В. Продуктивність багаторічних злакових трав і їх сортосумішей на осушених торфових ґрунтах. Вісник аграрної науки НААН, 2018. 96(9). С. 20-25.

13. Козик В.М., Векленко Ю.А., Агій В.М., Височанський Й.С., Грабовенський М.І., Канайло В.В. Відновлення продуктивності деградованих лукопасовищних угідь в Гірсько-Лісовому поясі Карпат (рекомендації). Велика Бахта, 2015. 27 с.

14. Петриченко В.Ф., Корнійчук О.В., Векленко Ю.А. Наукові основи інтенсифікації виробництва кормів на луках та пасовищах України. Корми і кормовиробництво. 2020. No 89. С. 10-22.
<https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo202089-01>

15. Мазур В. А., Панцирева Г. В. Вплив технологічних прийомів вирощування на урожайність і якість зерна люпину білого в умовах Правобережного Лісостепу. Сільське господарство і лісівництво. Вінниця: ВНАУ, 2017. Вип. No 7. Т 1. С. 27-36.

16. Векленко Ю.А., Гетман Н.Я., Захлебна Т.П., Ксенчина О.М. Продуктивність кормових культур та ефективність їх вирощування за органічного виробництва рослинної сировини. Корми і кормовиробництво. No 89. 2020. С. 143-150. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo202089-14>

17. Резніченко В.П. Забезпеченість азотом гумусного горизонту чорноземів типового та звичайного в умовах північного Степу України / В.П. Резніченко, М.М. Ковальов // Таврійський науковий вісник: Сільськогосподарські науки. Вип. 107. – Видавничий дім «Гельветика», 2019. – С. 303-311. DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2019.107.39>

18. Резніченко В.П. Обґрунтування замкненого ресурсозберігаючого виробництва екологічно безпечної сільськогосподарської продукції у сучасних енергоощадних агроєкокомплексах / В.П. Резніченко, Г.А. Кулик, М.М. Ковальов // Таврійський науковий вісник: Сільськогосподарські науки. Вип. 109. Видавничий дім «Гельветика», 2019. С. 303-311 DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2019.109-1.17>

Інформаційні ресурси

19. Система дистанційної освіти Moodle ЦНТУ URL: <https://moodle.kntu.kr.ua/course/view.php?id=1162>

20. Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. URL: <https://library.kr.ua/>

21. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

22. Бібліотека Центральноукраїнського національного технічного університету. URL: <http://library.kntu.kr.ua/>

23. Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного університету. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/>

24. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України <http://dnsgb.com.ua/>

25. Кафедра загального землеробства Центральноукраїнського національного технічного університету. URL: <http://agro.kntu.kr.ua/>

26. Інституту сільського господарства Степу. URL: <https://isgs-naan.com.ua/>

27. Бібліотека Інституту сільського господарства Степу. URL: <https://isgs-naan.com.ua/members/login/>

28. База даних Scopus. URL: <https://www.scopus.com/>

29. База даних Web of Science. URL: <https://www.webofscience.com/>

30. База даних Orcid. URL: <https://info.orcid.org/>

31. Департамент агропромислового розвитку Кіровоградської обласної державної адміністрації. URL: <https://apk.kr-admin.gov.ua/>